

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

มนุษย์จำเป็นต้องมีปัจจัยในการดำรงชีวิตโดยนำมาจากธรรมชาติเพื่อสนองตอบความต้องการในรูปแบบของปัจจัยต่างๆ การดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมนั้น มีกิจกรรมต่างๆ เกิดขึ้นมากมายและผลจากกิจกรรมส่วนใหญ่มักก่อให้เกิดวัสดุที่เหลือใช้และไม่เป็นที่ต้องการ ซึ่งจะถูกทิ้งในรูปของขยะมูลฝอย ขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเป็นเงาตามตัวตามจำนวนการเพิ่มของประชากรและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นผลให้เกิดปัญหากระทบต่อสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ แทบทุกด้าน รวมทั้งเป็นผลเสียอย่างรุนแรงต่อการดำรงชีวิต การกำจัดขยะมูลฝอยให้หมดไปก่อนที่จะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นจะต้องอาศัยจำนวนเงิน ไม่น้อย (พัชร หอวิจิตร, 2529)

ขยะเป็นปัญหาของชุมชนเมือง เพราะพฤติกรรมบริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปจากผลของการพัฒนาเศรษฐกิจ และการรับเอาวัฒนธรรมแบบตะวันตก คนในประเทศพัฒนา จะผลิตขยะขึ้นในแต่ละวัน มากกว่าคนในประเทศกำลังพัฒนาเท่าตัว ในเขตเทศบาลและสุขาภิบาลของประเทศไทยพบว่า ขยะที่เกิดขึ้นเก็บขนได้น้อยกว่าร้อยละ 85 และขยะเหล่านี้มีการจัดการอย่างเหมาะสมเพียงไม่ถึงร้อยละ 10 นี่เองคือที่มาของการพบเห็นกองขยะขนาดใหญ่จากเมืองหลายแห่ง กองอยู่ตามริมถนน หรือใกล้เคียงชุมชนก่อให้เกิดปัญหาดิตตามมามากมาย

สิ่งสำคัญที่สุดสิ่งหนึ่งที่มีผลกระทบต่อสถานะแวดล้อม อันเนื่องมาจากการขยายตัวของจำนวนประชากรในเมืองใหญ่คือปริมาณขยะมูลฝอย และสิ่งของเหลือทิ้งได้เพิ่มปริมาณขึ้นอย่างรวดเร็วเกินกว่าความสมดุลทางธรรมชาติจะควบคุมไว้ได้ อีกทั้งเจ้าหน้าที่เทศบาล, สุขาภิบาล หรือของรัฐ ไม่สามารถกำจัดหรือหาที่ทิ้งที่เหมาะสมได้ จึงเป็นผลกระทบโดยตรงต่อสุขภาพของประชากร รวมทั้งมีผลต่อเนื่องไปถึงการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรธรรมชาติของโลก และการใช้พลังงานต่างๆ อย่างไม่มีประสิทธิภาพอีกด้วย ปัจจุบันประมาณร้อยละ 90 ใช้วิธี

กำจัดด้วยการกองบนพื้นดินที่ว่าง หรือในหลุมหรือปล่อยให้ย่อยสลายไปตามธรรมชาติหรือเผาทิ้ง ซึ่งเป็นวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง และไม่ถูกหลักวิชาการ ไม่มีการป้องกันการซึมของน้ำชะมูลฝอย หรือการปนเปื้อนของสารอันตรายที่ติดมากับขยะ ซึ่งสามารถซึมลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติก่อให้เกิดปัญหากระทบต่อสภาพแวดล้อม นำไปสู่การประท้วงต่อต้านเรื่องการใช้สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยจากประชาชนในบริเวณใกล้เคียงสถานที่กำจัดเหล่านั้นมาโดยตลอด

จากการรวบรวมข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยทั่วประเทศของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมพบว่าปี 2537 มียอดรวมประมาณ 33,000 ตันต่อวัน และในปี 2538 เพิ่มขึ้นวันละ 34,470 ตัน คิดเป็นร้อยละ 4.5 (กรมการปกครอง, 2540) จากปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้น ปัจจุบันหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นและส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถนำขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมดไปกำจัดได้เพียงร้อยละ 60-70 ส่วนที่เหลือก็จะกองอยู่ตามริมถนน หรือไหลไปตามแม่น้ำลำคลอง ดังที่เราจะพบเห็นได้อยู่ทั่วไป จึงเป็นปัญหาใหญ่และน่าวิตกของผู้บริหารระดับชาติและท้องถิ่นทั่วประเทศ

ปัญหาดังกล่าวรวมทั้งการลดลงของทรัพยากรธรรมชาติ อันเนื่องจากการผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ทำให้หลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เริ่มตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องลดปริมาณขยะมูลฝอยลงนอกเหนือจากการแก้ไขปัญหการจัดการขยะมูลฝอยโดยการวางแผนจัดการที่มีประสิทธิภาพทั้งในด้านการเก็บขน และวิธีกำจัดเพื่อส่งผลเสียต่อสภาพแวดล้อมให้น้อยที่สุด และสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย ได้นำปัญหานี้มาสัมมนาเมื่อ พ.ศ. 2538 ได้แนวทางร่วมกันคือแนวทางที่จะต้องลดปริมาณของมูลฝอย (Waste Minimization) ได้แก่ การพัฒนาและส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะที่ทิ้งแต่ละวัน และส่งเสริมให้ประชาชน มีการคัดแยกวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์อีก (Recycle) ซึ่งนอกจากจะเป็นการช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องเก็บขนและกำจัดแล้ว ยังทำให้ค่าใช้จ่ายของท้องถิ่นในการดำเนินการน้อยลง มีความต้องการพื้นที่สำหรับกำจัดลดลงด้วย ช่วยประหยัดทรัพยากรธรรมชาติและพลังงานในการผลิตสินค้า เช่น นำเศษเหล็กมาผลิตใหม่จะใช้พลังงานน้อยกว่าที่จะไปถลุงแร่เหล็กมาผลิตเป็นวัสดุที่ต้องการ นอกจากนี้สำหรับผู้คัดแยกขยะนำไปขายยังเพิ่มพูนรายได้อีกด้วย

ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการเตรียมการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู ให้ทันต่อความเจริญเติบโตของจังหวัดหนองบัวลำภู จึงได้ทำการศึกษาวิจัยนี้ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเหมาะสมซึ่งมิได้หมายความว่าเฉพาะเพียงการเก็บขนการจัดหาที่ทิ้งขยะมูลฝอย และการดำเนินการจัดหาเจ้าหน้าที่ วัสดุอุปกรณ์ในการกำจัดเท่านั้น หากแต่ยังให้ความสำคัญต่อการสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนให้ตระหนักในปัญหาขยะมูลฝอยช่วยกันลดปริมาณขยะให้เหลือน้อยที่สุดด้วย

1.2 ความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันในสังคมมีปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพที่ดีและสามารถแสวงหาความสะดวกสบายต่างๆ มีความหลากหลายและซับซ้อน ลักษณะสินค้าที่ผู้บริโภคต้องการจากผู้ผลิต จึงเป็นสินค้าที่มีการปรับปรุงรูปแบบห่อบรรจุ เพื่อสนองต่อผู้บริโภคเป็นสำคัญ พฤติกรรมเหล่านี้ส่งผลให้ปริมาณและประเภทของขยะเพิ่มขึ้น เช่น การบริโภคอาหารของคนสมัยก่อนไปซื้ออาหารจากตลาดโดยใช้ตะกร้าไปใส่วัตถุดิบมาปรุงที่บ้าน เศษของเหลือจากการปรุงอาหารแต่ละมื้อคือ เศษผัก เศษเนื้อ เปลือกผลไม้ ใบตองห่ออาหาร ซึ่งเป็นขยะที่สามารถย่อยสลายได้รวดเร็ว ภาชนะที่ใช้ปรุงและบรรจุอาหาร เช่น หม้อ งาน ช้อน กัดล้างแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ได้อีก แต่ในปัจจุบันมีการนำอาหารสำเร็จรูป หรือกึ่งสำเร็จรูปมารับประทานกันมากขึ้น อาหารประเภทนี้ผลิตจากโรงงานมีการใช้พลาสติก ขาง กระดาษ แก้ว โฟม หรือโลหะ ในการบรรจุหีบห่อ และบางชนิดมีอุปกรณ์ในการใช้รับประทาน เช่น หลอดดูด ช้อน รวมมาด้วย เพื่อความสะดวกสบายของผู้บริโภค เศษของเหลือที่เป็นขยะส่วนมากจึงประกอบด้วยบรรจุภัณฑ์มากกว่าเศษอาหาร นอกจากนี้พฤติกรรม และค่านิยมในการแต่งกาย การเล่นกีฬา หรือการสันทนาการอื่น มีส่วนทำให้ขยะประเภทนี้เพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะในชุมชนเมือง

ปัญหาการเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและชนิดของขยะในปัจจุบัน ทำให้การกำจัดโดยวิธีฝังกลบ มักเป็นปัญห หรือเผา ที่ใช้กันมาแต่ก่อนเริ่มจะมีปัญหาเพราะกำจัดได้ยาก ขยะชนิดต่างๆ มีระยะเวลาในการย่อยสลายไม่เท่ากัน ถ้าจะให้ย่อยสลายตามธรรมชาติบางชนิดต้องใช้เวลาเป็นร้อย ๆ ปี และบางชนิดไม่ย่อยสลายเลย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระยะเวลาที่ขยะแต่ละชนิดย่อยสลายตามธรรมชาติ

ประเภทขยะ	ระยะเวลาที่ย่อยสลาย	
เศษกระดาษ	2 – 5	เดือน
เปลือกส้ม	6	เดือน
ถ้วยกระดาษเคลือบ	5	ปี
ก้นกรองบุหรี่	12	ปี
รองเท้าหนัง	25 – 40	ปี
กระป๋องอลูมิเนียม	80 – 100	ปี
ถุงพลาสติก	400	ปี
ผ้าอ้อมสำเร็จรูป	500	ปี
โฟม	ไม่ย่อยสลายเลย	

ดังนั้นการกำจัดขยะบางชนิดต้องใช้เตาเผาชนิดพิเศษที่สามารถควบคุมแก๊สพิษที่เกิดจากการเผาด้วย ส่วนการกำจัดโดยการฝังในดินนั้นทำให้พื้นที่หมักอายุการใช้งานเร็วขึ้น เช่น พลาสติก โฟม ซากวัสดุก่อสร้าง และไม่สามารถนำพื้นที่มาใช้ประโยชน์ในการทำเกษตรได้ เพราะรากของพืชไม่สามารถชอนไชในดินได้สะดวก เช่นเดียวกับเศษแก้ว ในสหรัฐอเมริกา มีที่ทิ้งขยะโดยวิธีฝังกลบหลายแห่งถูกปิดตาย เนื่องจากขยะเต็มพื้นที่ไม่สามารถนำขยะไปฝังกลบได้อีก ขยะก่อให้เกิดปัญหามากมายแก่สังคม คือ

1. เกิดมลพิษ ขยะเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดมลพิษทางดิน ทำให้เกิดความสกปรกแก่พื้นดินและบริเวณใกล้เคียง มลพิษทางน้ำ ทั้งแหล่งน้ำผิวดิน (Surface Water) และแหล่งน้ำใต้ดิน (Ground Water) อันเนื่องมาจากน้ำที่ออกจากกองขยะ มลพิษทางอากาศ เพราะการเน่าเหม็นของขยะเปียก (Garbage) เป็นต้น การเททิ้งขยะลงในน้ำ ทำให้น้ำสกปรกไม่น่าดู มีกลิ่นเหม็น การเททิ้งขยะลงผิวดินทำให้ดินปนเปื้อนคุณภาพดินเสียไป

2. เป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคและแหล่งนำโรค ขยะจะถูกย่อยสลายโดยจุลินทรีย์หลายชนิด ทั้งที่ก่อให้เกิดโรคและไม่ก่อให้เกิดโรค ยังมีระยะเวลาการหมักหมมของขยะนานขึ้น จำนวนจุลินทรีย์ก็ต้องเพิ่มมากขึ้นด้วย ที่ทิ้งขยะจึงเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคที่สามารถ

แพร่กระจายสู่สิ่งแวดล้อมได้ ในขณะเดียวกันสัตว์และแมลงนำโรคบางชนิด เช่น แมลงวัน แมลงสาบ หนู ก็อาศัยกองขยะเป็นแหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งอาหารและเพาะพันธุ์ ซึ่งสัตว์เหล่านี้เป็นพาหนะนำโรคไปสู่คนได้

3. เกิดเหตุรำคาญ ความรำคาญของขยะเกิดจากกลิ่นเหม็นที่เกิดจากการเน่าเปื่อยของขยะ ไม่น่าดู นอกจากนี้ แมลงวัน แมลงสาบ หนู ไปรบกวนหรือก่อให้เกิดเหตุรำคาญแก่ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงด้วย

4. เกิดอุบัติเหตุ ขยะแห้งบางชนิดเป็นเชื้อเพลิงได้ดี ถ้าไม่ระมัดระวัง เช่น การทิ้งกันบูหรือลงไปตามกองขยะอาจก่อให้เกิดไฟไหม้ได้ การเกิดน้ำท่วมขังจากการที่ขยะไปอุดท่อหรือระบายน้ำ หรือการได้รับบาดเจ็บจากเศษแก้ว เศษโลหะ ที่มีอยู่ทั่วไป บาดหรือตำตามร่างกาย

5. การสูญเสียทางเศรษฐกิจ ขยะทำให้ต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายในการรวบรวมการเก็บขน และการกำจัด หากเก็บขนหรือกำจัดไม่ถูกต้อง จะก่อให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ถ้าทิ้งขยะลงไปในน้ำมีผลทำให้คุณภาพน้ำเสียไป ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ และไม่มีสัตว์น้ำสำหรับนำมาใช้บริโภค

6. ขาดสุนทรียภาพ ขยะที่ถูกทิ้งกระจายทำให้เกิดกลิ่นกลาดอยู่ตามผิวดิน ผิวน้ำ จะทำให้บริเวณนั้นขาดความสวยงามไป

เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู เป็นเทศบาลตั้งใหม่เมื่อ 9 ธันวาคม 2537 เป็นที่ตั้งของจังหวัดใหม่ที่กำลังพัฒนาทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา การบริการ เศรษฐกิจ มีสถิติการเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างรวดเร็วจากสถิติข้อมูลจำนวนประชากรของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูตามทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2540 พบว่ามีประชากรทั้งสิ้น 22,507 คน และจากการศึกษาของ บริษัท โซเซียล แอนด์ เอนไวรอนเมนทัล ดีเวลอปเมนต์ จำกัด ได้คาดการณ์จำนวนประชากรต่อวันระหว่างปี พ.ศ. 2541 – 2560 ในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู โดยพิจารณาทั้งประชากรที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรและ อาศัยอยู่จริงในเขตเทศบาล ประชากรแฝงที่ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านแต่อาศัยอยู่จริงและประชากรจรอันหมายถึงประชากรจากนอกเขตเทศบาลที่เดินทางเข้ามาในเขตเทศบาลไม่ว่าจะมาจากหมู่บ้านใด อำเภอใด หรือต่างจังหวัดเพื่อมาทำธุรกิจชั่วคราวซึ่งไม่มีการบันทึกข้อมูลไว้ ได้แก่ ผู้ที่มาซื้อขายสินค้า นักเรียน นักท่องเที่ยว คนไข้ คนพักโรงแรม ซึ่งอาจเข้ามาเช่า กลับตอนสาย หรือตอนเย็น ประชากรเหล่านี้มีส่วนผลิตขยะในเขตเทศบาลทั้งสิ้น ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การพยากรณ์จำนวนประชากรต่อวัน เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู

ปี พ.ศ.	การคาดการณ์ประชากร			
	ประชากรที่อยู่อาศัย	ประชากรแฝง	ประชากรจร	ประชากรรวม
2540	22507	1100	1000	24607
2541	23220	1122	1021	25363
2542	23957	1144	1042	26143
2543	24716	1166	1063	26945
2544	25499	1189	1085	27773
2545	26308	1212	1108	28628
2546	27142	1236	1131	29509
2547	28002	1260	1154	30416
2548	28890	1285	1178	31353
2549	29806	1310	1202	32318
2550	30750	1336	1227	33313
2551	31725	1362	1253	34340
2552	32731	1389	1279	35399
2553	33769	1416	1305	36490
2554	34839	1443	1332	37614
2555	35943	1472	1360	38775
2556	37083	1501	1388	39972
2557	38258	1530	1417	41205
2558	39471	1560	1446	42477
2559	40722	1591	1476	43789
2560	42013	1622	1506	45141

ที่มา: จากการคาดการณ์ของบริษัท โซเซียล แอนด์ เอนไวรอนเทนทัล ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด,
พฤศจิกายน พ.ศ.2540

1.3 สาเหตุของปัญหา

จากการสัมภาษณ์ ประชาชนในเขตเทศบาล จำนวน 50 คน ประกอบด้วยบุคคลหลากหลายอาชีพ ได้แก่ ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน กรรมกรรับจ้าง ลูกจ้างเทศบาล หัวหน้างานรักษาความสะอาด สมาชิกสภาเทศบาล นายกเทศมนตรี เทศมนตรี ครู นักเรียน ที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู และจากการสังเกตของผู้วิจัยเอง ในฐานะที่ผู้วิจัยทำงานในตำแหน่งปลัดเทศบาลมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยโดยตรงของเทศบาล พอสรุปสาเหตุปัญหาในการกำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู ว่าเกิดจากสาเหตุหลายประการดังนี้

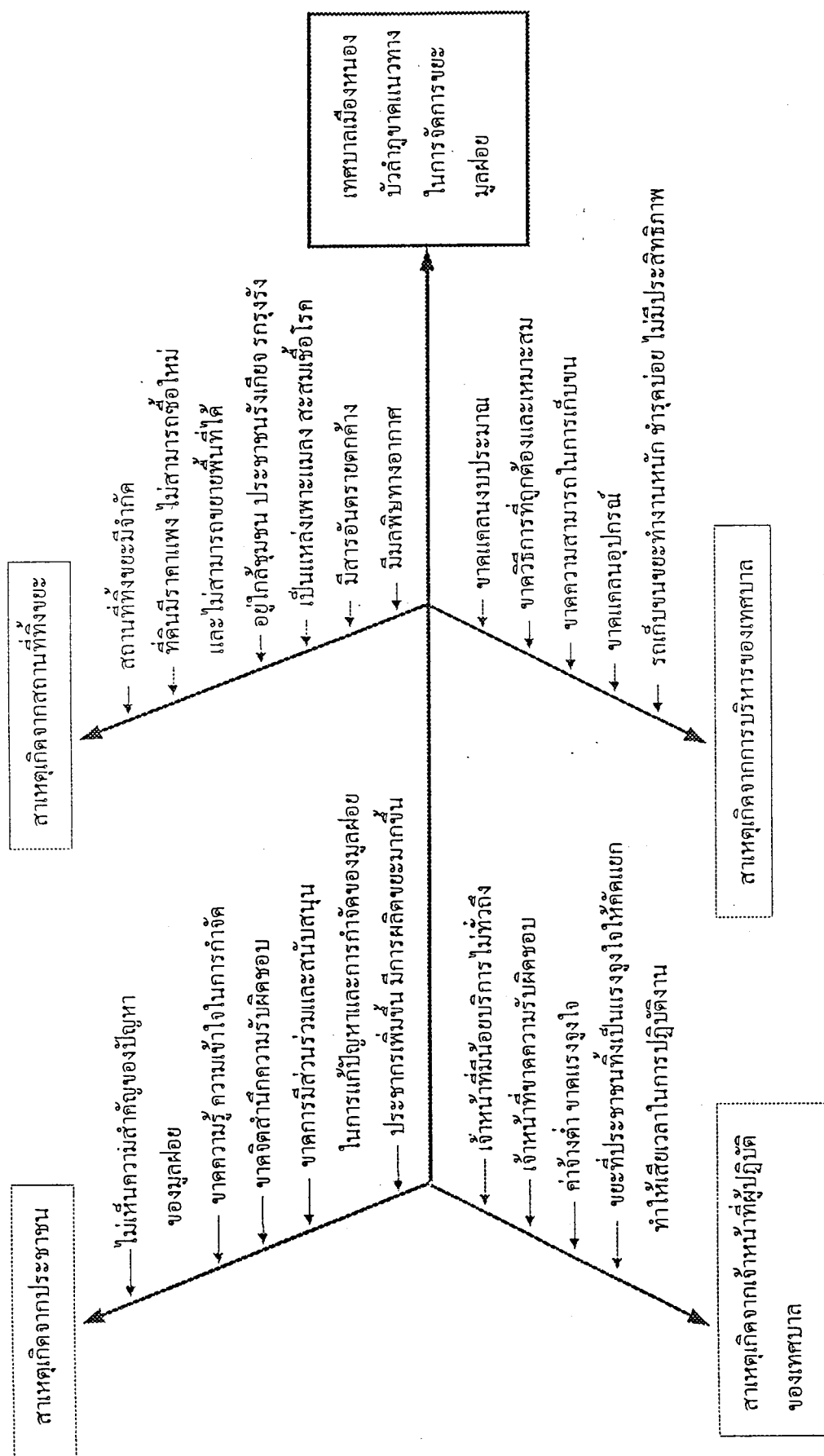
1.3.1 การบริหารงานของเทศบาล เช่น เทศบาลขาดแคลนงบประมาณ เทศบาลขาดวิธีการจัดการที่ถูกต้องและเหมาะสมเทศบาลมีขีดความสามารถในการเก็บขนขยะได้น้อย อุปกรณ์การเก็บขนขยะมีจำกัด ไม่เหมาะสมกับปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน รถเก็บขนขยะทำงานหนัก ชำรุดบ่อบ่อย ไม่มีประสิทธิภาพ

1.3.2 เจ้าหน้าที่ของเทศบาล เช่น เจ้าหน้าที่ขาดความรับผิดชอบในการแก้ปัญหาเจ้าหน้าที่มีน้อย บริการไม่ทั่วถึงทำให้ขยะตกค้าง ลูกจ้างทำงานหนัก แต่ได้รับค่าจ้างต่ำ ขยะที่ประชาชนทิ้งในถังเป็นแรงจูงใจให้คนเก็บขนขยะของเทศบาลคอยคัดเลือกว่าขยะที่ขายได้บางส่วนไว้ขายทำให้เสียเวลาในการทำงาน

1.3.3 สถานที่ทิ้งขยะ เช่น พื้นที่กำจัดขยะมีจำกัด แต่พื้นที่รับผิดชอบมากเกินไปที่ดินมีราคาแพง ไม่สามารถขยายที่ทิ้งขยะได้อีก และไม่สามารถซื้อใหม่ได้เพราะอยู่ใกล้ชุมชนประชาชนรังเกียจ เป็นแหล่งเพาะแมลงวัน สะสมเชื้อโรค และมลพิษทางอากาศ รกรุงรังไม่น่าดู มีสารอันตราย สารพิษตกค้างมีพื้นที่รับผิดชอบ 39 ตารางกิโลเมตร หรือ 24,375 ไร่สถานที่กำจัดขยะของเทศบาลมีเพียง 27 ไร่ ต้องแบ่งเป็นสถานที่กำจัดสิ่งปฏิกูล 5 ไร่ แต่มีปริมาณของขยะมูลฝอยเกิดขึ้นวันละประมาณ 15 ตัน ที่เทศบาลต้องรับผิดชอบรวบรวมเก็บขน และนำมากำจัด ซึ่งในอนาคตไม่เกิน 10 ปีข้างหน้า เทศบาลจะต้องประสบปัญหาไม่มีพื้นที่เพียงพอที่จะทำการกำจัดได้ ถ้าหากยังปล่อยให้มีการผลิตขยะปริมาณสูงอย่างนี้ และโดยไม่มีการนำของเสียกลับมาใช้ประโยชน์อีกครั้ง เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู คงประสบปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยขั้นวิกฤติได้ ในขณะเดียวกันที่ดินมีราคาแพง และมีการต่อต้านของประชาชนในบริเวณใกล้เคียง จึงไม่อาจหาที่ดินเพิ่มขึ้นได้จำเป็นต้องแก้ไขที่ต้นเหตุ ได้แก่ การลดปริมาณขยะ ณ แหล่งที่ให้เป็นขยะ (Reduce at Source) โดยอาศัย

ความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลัก เพราะประชาชนเป็นผู้ผลิต เป็นผู้ทิ้ง ประชาชนจึงจำเป็นต้องรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนของตน จากการรวบรวมสถิติ การเก็บขนของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู ซึ่งมีรถเก็บขนจำนวน 3 คัน พบว่าหากจะเก็บขน ให้ขยะมูลฝอยหมดไปจากชุมชนแล้ว จะต้องใช้เวลาในการเก็บขนวันละ 9-10 ชั่วโมง โดยไม่มีวันหยุดราชการ หากจะปฏิบัติตามเวลาปกติ คือวันละ 8 ชั่วโมงและหยุด 1 วัน ใน 1 สัปดาห์ ก็จะมีปริมาณขยะมูลฝอยตกค้างในชุมชน วันละ 3-4 ตัน จึงต้องหาวิธีแก้ไขเพื่อไม่ให้ปัญหาทวีความรุนแรงขึ้น

1.3.4 ประชาชน ไม่เห็นความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอย ขาดความรู้ความเข้าใจ ในการกำจัดขยะมูลฝอย ขาดจิตสำนึกความรับผิดชอบในการกำจัดขยะมูลฝอย ขาดการมีส่วนร่วม และสนับสนุนในการแก้ปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอย ประชากรเพิ่มขึ้น มีการผลิต การอุปโภคบริโภคมากขึ้น ประชากรส่วนใหญ่มีลักษณะนิสัยในการทิ้งขยะไม่เหมาะสม ทิ้งขยะ ไร้ระมัดระวังไม่เป็นที่เป็นทาง มักง่าย ทำให้สภาพแวดล้อมในชุมชนไม่ดี ขาดความเป็นระเบียบ เรียบร้อยสวยงาม นอกจากนั้นยังไม่ได้มีการคัดแยกขยะและนำขยะที่ยังใช้ประโยชน์ได้มาใช้ อีกอย่างกว้างขวาง จากสภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหาดังกล่าวข้างต้น สามารถเขียนเป็น แผนภูมิกำกวางได้ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 แสดงสภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหา

1.4 จุดมุ่งหมายที่ต้องการบรรลุ

ได้แนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู

1.5 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.5.1 เพื่อศึกษาสภาพการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู

1.5.2 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู

1.5.3 เพื่อศึกษาหาแนวทาง การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษครั้งนี้ทำการศึกษาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู เท่านั้น

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ทำให้ทราบสภาพปัญหาและการดำเนินงานในการกำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู

1.7.2 ทำให้ทราบความต้องการ ของประชาชน ต่อการจัดการขยะมูลฝอยและลดปริมาณขยะมูลฝอย ใน 4 ชุมชน ของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู

1.7.3 ทำให้ได้แนวทางในการจัดการขยะมูลฝอย และลดปริมาณขยะมูลฝอยเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ กับชุมชนอื่นต่อไป

1.8 คำนิยามศัพท์

มูลฝอยหรือขยะมูลฝอย (Solid waste) หมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร แก้ว มูลสัตว์หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนนสถานที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น

มูลฝอยติดเชื้อ (Infectious waste) หมายถึง สิ่งที่ไม่ต้องการ หรือถูกทิ้งจากสถานพยาบาล เป็นมูลฝอยที่ปนเปื้อนเชื้อโรค เช่น เนื้อเยื่อ ชิ้นส่วนอวัยวะต่าง ๆ และสิ่งขับถ่ายหรือของเหลวออกจากร่างกาย (น้ำเหลือง น้ำหนอง เสมหะ น้ำลาย เหงื่อ อุจจาระ ปัสสาวะ ไไข้ น้ำกระดูก น้ำอสุจิ เลือด และผลิตภัณฑ์ของเลือด เช่น เซรุ่ม น้ำเลือด)

รวมทั้งเครื่องใช้ที่สัมผัสกับผู้ป่วย เช่น ลำโพง ผ้าก๊อช กระดาษชำระ เข็มฉีดยา มีดผ่าตัด เสื้อผ้า ตลอดจนซากสัตว์และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทดลอง ซึ่งมาจากห้องตรวจผู้ป่วย (เช่น ห้องฉุกเฉิน ห้องปัจจุบันพยาบาล ห้องชันสูตรโรค ห้องผ่าตัด ห้องทันตกรรม ห้องสูติกรรม ห้องจักษุกรรม ห้องโสตศอนาสิกกรรม ห้องออร์โธปิดิกส์ หน่วยโลหิตวิทยา หออภิบาลผู้ป่วย หรือสถานที่อื่นๆ ที่สถานพยาบาลจะพิจารณาตามความเหมาะสม)

มูลฝอยอันตราย (Hazardous waste or chemical waste) หมายถึง สิ่งของที่ถูกทิ้งหรือไม่เป็นที่ต้องการ อันเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น จากการเหลือใช้ หรือเสื่อมสภาพ ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดอันตราย หรือมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์ หรือสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ โดยอาจทำให้เกิดการเจ็บป่วยหรือพิการ หรืออาจถึงแก่ความตาย หรือเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม เช่น วัตถุระเบิด วัตถุไวไฟ วัตถุกัมมันตภาพรังสี

มูลฝอยชุมชนหรือมูลฝอยเทศบาล (Community waste) หมายถึง มูลฝอยที่ถูกปล่อยทิ้งมาจากบ้านพักอาศัย(residential) และสถานที่ประกอบธุรกิจการค้า (commercial) ที่อยู่ในเขตชุมชนหรือเขตเทศบาล (municipal area) การเก็บรวบรวมและการกำจัดมูลฝอยดังกล่าวมักเป็นหน้าที่ของเทศบาล